

Uchwała Nr LII / 348 / 2017
Rady Miejskiej w Łowiczu
z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i poz. 2232) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz.783 z późn. zm.) **Rada Miejska w Łowiczu uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjąć Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych, w brzmieniu zawartym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łowicza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Michał Trzoska

UZASADNIENIE

do projektu uchwały Rady Miejskiej w Łowiczu w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok

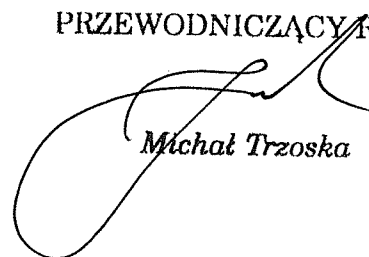
Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Łowicza na 2018 rok jest kontynuacją działań rozpoczętych w poprzednich latach. Został on opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Miasta Łowicza, co pozwoli na zajęcie się powyższą problematyką w sposób zorganizowany i kompleksowy.

W związku z powyższym podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Łowicza na rok 2018 jest zasadne.

Źródłem finansowania zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są między innymi dochody budżetu gminy pochodzące z opłat za wydanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Michał Trzoska

Załącznik
do Uchwały Nr LII / 348 / 2017
Rady Miejskiej w Łowiczu
z dnia 28 grudnia 2017 roku

**Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2018**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Cel główny i cele operacyjne programu	4
3. Diagnoza szkód związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i stosowaniem przemocy	4
4. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	15
5. Monitoring i ewaluacja	20
6. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	21
7. Finansowanie i realizacja programu	21

WPROWADZENIE

Do zadań własnych Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii. Zbiór powyższych działań ujęto w postaci Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki. Niniejszy Program wpisuje się także w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Łowicza na lata 2016 – 2020 oraz Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.

Alkoholizm jest wciąż jednym z najpoważniejszych zagrożeń naszego społeczeństwa. Jego nadużywanie to nie tylko szkody zdrowotne, ale także społeczne takie, jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie. Dużym problemem nie tylko jednostki, ale całego społeczeństwa, prócz alkoholizmu, jest narkomania, która określana jest jako stałe lub okresowe używanie, w celach innych niż medyczne, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. Pojęcie narkomanii ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także innych środków odurzających (obecnie tzw. dopalaczy) staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla życia i zdrowia.

Alkoholizm i narkomania stały się trudnymi problemami społecznymi, które stanowią obecnie duże wyzwanie cywilizacyjne o bardzo szerokim zasięgu.

Przedstawiony poniżej Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją i rozwinięciem działań rozpoczętych w latach poprzednich. Realizowanie tych zadań wymaga zaangażowania wielu środowisk i grup społecznych; w związku z tym współdziałanie wszystkich instytucji i organizacji pracujących na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w naszym mieście jest niezbędne do skutecznego działania i osiągnięcia zamierzonych celów.

Adresatami programu są mieszkańcy miasta Łowicza, w tym m.in. osoby uzależnione, zagrożone uzależnieniem wraz ze swoimi rodzinami, jednostki zajmujące się pracą z rodzinami, w których występują problemy z uzależnieniami, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Program przedstawia zadania własne Gminy wynikające z:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.);
- 3) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390);
- 4) Ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.);
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1492).

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już występującymi problemami na poziomie lokalnym.

CELE OPERACYJNE

- I. Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
- II. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu oraz używania narkotyków przez dzieci i młodzież.
- III. Wdrażanie nowych form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców.
- IV. Zwiększanie oddziaływań promujących zdrowy styl życia, wolny od alkoholu i narkotyków.

DIAGNOZA

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – Rewizja 10 (ICD 10). W procesie diagnozowania uczestniczą lekarze psychiatrzy, specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z doświadczeniem klinicznym. Do ostatecznego postawienia rozpoznania uzależnienia od alkoholu uprawniony jest lekarz. Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. Leczenie medyczne ma wymiar wspomagający psychoterapię i jest nakierowane na usuwanie powikłań spowodowanych szkodliwym używaniem alkoholu.

SZACUNKOWA SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W ŁOWICZU *

- Liczba osób uzależnionych od alkoholu: 600-950
- Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo): 1.250-1.550
- Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików: 1.250-1.550
- Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu: 1.550-2.200
- Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli): 1.650-2.050

* wg danych szacunkowych opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przy realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych istotne jest dotarcie z informacją do mieszkańców, a także ugruntowanie przekonania, co do skuteczności podejmowanych działań.

Na pytanie: „Czy wiedziałby Pan/i, gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z moich bliskich miał problemy z alkoholem?”. Otrzymano następujące odpowiedzi:

Zdecydowanie tak	39 %
Raczej tak	40 %
Zdecydowanie nie	13 %
Raczej nie	3 %
Trudno powiedzieć	5 %

Świadczy to o dobrej orientacji mieszkańców Łowicza w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Na pytanie: „Czy uważa Pan/i, że leczenie uzależnienia od alkoholu jest skuteczne i czy warto je podejmować?”. Anketowani odpowiedzieli:

Zdecydowanie tak	53 %
Raczej tak	30 %
Zdecydowanie nie	6 %
Raczej nie	6 %
Trudno powiedzieć	5 %

Zdecydowana większość badanych osób wierzy w skuteczność oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu.

Wynika z tego bardzo istotna przesłanka:

**WŚRÓD MIESZKAŃCÓW ŁOWICZA ISTNIEJE DUŻE ZROZUMIENIE
DLA SPECYFIKI PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, A TAKŻE
PRYZWOLENIE I OCZEKIWANIE, BY WŁADZE SAMORZĄDOWE
WŁĄCZYŁY SIĘ AKTYWNIE W ROZWIĄZYWANIE TYCH PROBLEMÓW**

MŁODZIEŻ A NARKOTYKI

POGLĄDY I POSTAWY WOBEC NARKOTYKÓW

Na pytanie: „Czy narkomana powinno się?”:

Leczyć	90 %
Karać sądownie	13 %
Nie podejmować żadnych działań	4 %

Zdecydowana większość badanych uczniów uznaje, że narkomanów powinno się leczyć, lecz opcja karania ma też dosyć dużo zwolenników, bo 13%.

Na pytanie: „Na pytanie czy powinno się karać za?”:

Produkcję narkotyków	72 %
Handel narkotykami	72 %
Zażywanie narkotyków	24 %
Posiadanie narkotyków	30 %

Zdaniem największej części uczniów, karane powinny być produkcja i handel narkotykami.

Większość uczniów jest również przekonana co do szkodliwości zażywania narkotyków.

DOSTĘPNOŚĆ ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

Aby dowiedzieć się jaka jest, zdaniem uczniów, dostępność do narkotyków, ponieważ ma ona bardzo istotny wpływ na sięganie po te substancje.

Zadano pytanie: „Czy twoim zdaniem dostęp do narkotyków jest?”:

Zdecydowanie łatwy	11 %
Raczej łatwy	33 %
Zdecydowanie trudny	13 %
Raczej trudny	5 %
Nie wiem	38 %

Na pytanie: „Gdzie według ciebie najłatwiej można kupić narkotyki?” młodzi ludzie podają, że:

Nie znam takich miejsc	56 %
Ulica, park	12 %
Szkoła	7 %
Dyskoteka, pub	12 %
Mieszkanie dealera	23 %
Inne miejsca	11 %

Jak z tego widać, młodzi ludzie mają przekonanie, że w narkotyki można najprędzej zaopatrzyć się na dyskotecce czy w mieszkaniu dealera, ale kupno środka odurzającego w innych miejscach też nie następuje trudno.

Ponad połowa uczniów nie zna takich miejsc. Są to odpowiedzi pozytywnie diagnostyczne – świadczą o tym, że ta część uczniów nie jest prawdopodobnie zainteresowana dostępem do substancji psychoaktywnych.

DOPALACZE

W prowadzonych badaniach chciano także przyrzeć się problemowi dopalaczy. Dlatego skierowano pytanie do uczniów:

odpowiedź TAK	Kl. VI	gimnazjum	ponadgimn.
Czy wiesz gdzie można kupić dopalacze?	10 %	10 %	18 %
Czy uważasz, że dostęp do dopalaczy jest łatwy?	24 %	52 %	60 %
Czy miałeś kiedykolwiek kontakt z dopalaczami (zażywanie)?	0 %	1 %	6 %
Czy miałeś kontakt z dopalaczami w ciągu ostatnich 30 dni?	0 %	0 %	0 %

Młodzież ma dosyć dobrą orientację odnośnie rynku dopalaczy, natomiast kontakty z tymi substancjami mają charakter raczej sporadyczny.

Dlatego zapytano również młodych ludzi co sądzą o szkodliwości zażywania dopalaczy.

„Czy uważasz, że używanie dopalaczy jest szkodliwe i wiąże się z dużym ryzykiem zdrowotnym?”. Otrzymało następujące odpowiedzi:

nie ma ryzyka, lub jest bardzo małe	2 %
ryzyko jest średnie	8 %
jest duże ryzyko	77 %
nie wiem	13 %

Większość uczniów jest przekonana o szkodliwości zażywania dopalaczy.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym i warto o tym pamiętać przy ustalaniu priorytetów w działaniach profilaktycznych. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie prowadzi często do podejmowania innych zachowań ryzykownych i – jak podkreślają specjaliści – zaburza proces rozwojowy. Dlatego jednym z najważniejszych zadań winno być prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Obecnie stosowane poziomy profilaktyki są zbudowane z uwzględnieniem kryterium dotyczącego oceny indywidualnego ryzyka powstawania problemów zdrowotnych. Nowe terminy bardziej precyzyjnie określają granicę między profilaktyką a promocją zdrowia, a także między profilaktyką a leczeniem uzależnień oraz innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu.

Obecnie wyróżniamy trzy poziomy profilaktyki:

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmocnienie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy

innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami, niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji). Z opisu programu profilaktycznego, który zamierzamy realizować, powinno jasno wynikać, na jakim poziomie jest to oddziaływanie, jakie są jego zakładane cele oraz sposób ewaluacji.

PRZEMOC W RODZINIE

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390); **przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego*), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Według innej definicji, przemoc w rodzinie, zwana też przemocą domową, jest to działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- ❖ ***Ma charakter intencjonalny***
Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- ❖ ***Siły są nierówne***
W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- ❖ ***Narusza prawa i dobra osobiste***
Sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- ❖ ***Powoduje cierpienie i ból***
Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

RODZAJE PRZEMOCY

Wyróżnić można kilka rodzajów przemocy. Mówimy więc o:

- ❖ *Przemocy fizycznej* – czyli działaniach wobec dziecka, powodujących nieprzypadkowe urazy (stłuczenia, złamania, zasinienia itp.)
- ❖ *Przemocy psychicznej* – czyli rozmyślnych zachowaniach dorosłych wobec dzieci, nie zawierających aktów przemocy fizycznej, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka, w tym zaburzenia osobowości, niskie poczucie własnej wartości, stany nerwicowe i lękowe.
- ❖ *Wykorzystywaniu seksualnym* – czyli takich zachowaniach osoby dorosłej, które prowadzą do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka.
- ❖ *Zaniedbywaniu* – czyli niezaspokojeniu podstawowych potrzeb dziecka zarówno fizycznych, jak i psychicznych.

POGLĄDY MIESZKAŃCÓW NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE

Pomimo ogólnego w zasadzie potępienia społecznego dla zjawiska przemocy w rodzinie, w szczegółach możemy dostrzec różnice w postrzeganiu tego problemu. Jest to oczywiście uzależnione m.in. od osobistych doświadczeń życiowych, od sposobu wychowania, od ogólnych poglądów na życie. Wpływ mają również przekonania dominujące aktualnie w całym społeczeństwie, czy też w danej grupie społecznej. Są to przekonania utrwalane często z pokolenia na pokolenie i w swoim zamyśle mające stać na straży jednej z podstawowych wartości jaką jest rodzina. W naszym badaniu chcieliśmy się też przyjrzeć niektórym z tych przekonań.

Chciano poznać i określić stosunek do następującego stwierdzenia:

	TAK	NIE	NIE WIEM
Ofiarom przemocy nie warto pomagać, gdyż i tak wycofają swoje zarzuty i wrócą do sprawcy	28 %	56 %	16 %

Większość badanych nie zgadza się z tą tezą, ale 28% badanych podziela takie przekonanie.

Kolejne pytanie dotyczyło również stosunków w obszarze rodzice - dzieci. Zapytano:

Czy zgadza się Pan/i z następującym stwierdzeniem?	TAK	NIE
Surowe traktowanie dziecka przez rodziców hartuje dziecko i pozwala mu lepiej radzić sobie z przeciwnościami losu.	15 %	85 %

SKALA PRZEMOCY DOMOWEJ OCZYMA DOROSŁYCH

Badanie skali przemocy domowej nie jest zadaniem prostym. Temat ten objęty jest pewnym tabu społecznym. Zarówno osoby doznające przemocy, jak i jej sprawcy niechętnie się do tego przyznają. Działają tutaj duże poczucie wstydu i należy zachować w sposobie badania zwiększoną delikatność. Dlatego zanim przeszliśmy do pytań wprost o doświadczenia ankietowanych, pytaliśmy o tło środowiskowe, o obserwacje innych osób, a także o zachowania konfliktowe nie mające charakteru jednoznacznie patologicznego.

Na pytanie: „Pana/i zdaniem, orientacyjnie w ilu procentach polskich rodzin występuje zjawisko przemocy”:

0% - 20%	22 %
21% - 50%	53 %
51% - 75%	11 %
75% - 100%	5 %
Trudno powiedzieć	11 %

Połowa badanych mieszkańców Łowicza uważa, że zjawisko przemocy domowej występuje w 21% do 50% rodzin.

Na pytanie: „Czy zna Pana/i w swoim otoczeniu rodziny, o których Pan/i słyszała/a lub wie, że dochodzi w nich do różnych form przemocy domowej?”

Czy są to:

1-2 takie rodziny	26 %
kilka takich rodzin	29 %
dużo takich rodzin	11 %
nie znam takich rodzin	34 %

3/4 badanych zna rodziny, w których występuje przemoc domowa.

SKALA PRZEMOCY DOMOWEJ OCZYMA MŁODZIEŻY

Spójrzmy jak skalę tego problemu spostrzegają uczniowie szkół Łowicza.

Na pytanie: „Które z wymienionych zachowań było stosowane przez rodziców w stosunku do ciebie?”

zaniedbywanie	2 %
wyśmiewanie	4 %
wyzywiska	5 %

groźby	4 %
poniżanie	5 %
policzkowanie	2 %
popychanie i szarpanie	5 %
bicie	4 %
szantażowanie pieniędzmi	3 %
żadne	87 %

Jak widać, dzieci w domach narażone są ze strony rodziców na różnego rodzaju akty przemocy, głównie przemocy psychicznej: wyzwiska. Zdarza się także przemoc fizyczna: popychanie, szarpanie, bicie.

ZASOBY GMINNE

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowiczu

Do zadań MKRPA należy m.in. inicjowanie lokalnych działań dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja ma także możliwość przeprowadzania rozmów z ofiarami, sprawcami i świadkami przemocy w rodzinie, a także powiadamiania policji lub zawiadamiania prokuratury o popełnieniu przestępstwa znęcania się. MKRPA jest również uprawniona do zakładania Niebieskich Kart.

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, Zagrożonych Narkomanią i ich Rodzin

- Działania Punktu realizowane są poprzez umowę zawartą ze specjalistą terapii uzależnień w dziedzinie narkomanii.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze. Do zadań grup roboczych należy

w szczególności opracowanie i realizacja planu pomocy indywidualnej oraz monitorowanie sytuacji rodzin w przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocowe

- Organizacje pozarządowe stanowią istotne wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Realizują one działania będące bardzo ważnym uzupełnieniem działań terapeutycznych realizowanych w placówkach leczenia uzależnień. Są także pomocne w reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu.

- Uczestnicy grup samopomocowych w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

W Łowiczu działa Łowickie Stowarzyszenie Abstynenckie "Pasiaczek".

Komenda Powiatowa Policji w Łowiczu

Policja w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie realizuje takie zadania, jak:

- ✓ przeprowadza kontrole punktów sprzedaży alkoholu, kieruje wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przeprowadza wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, prowadzi działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych,
- ✓ prowadzi interwencje w przypadku występowania przemocy w rodzinie, zapewnia ofiarom doraźne bezpieczeństwo, informuje ofiary i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzi działania prewencyjne wobec sprawców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu

Do zadań MOPS należy m.in.:

- ✓ praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne,
- ✓ motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

Inne instytucje uprawnione do wszczynania procedury Niebieskiej Karty

Oprócz Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie procedurę Niebieskiej Karty mogą wszcząć:

- ✓ placówki służby zdrowia,
- ✓ placówki oświatowe.

ZASOBY POZAGMINNE DZIAŁAJACE NA RZECZ GMINY

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łowiczu

Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodzin. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się oczywiście także diagnoza i terapia członków rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Sąd Rejonowy w Łowiczu

Do zadań sądu należy m.in.:

- ✓ orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- ✓ ustanawianie nadzoru kuratora sądowego,
- ✓ możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy.

Prokuratura Rejonowa w Łowiczu

Zadania prokuratury to m.in.:

- ✓ czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami,
- ✓ prowadzenie lub nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych - art. 207 k.k. (znęcanie się) oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądem w tej kategorii spraw,
- ✓ wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Placówki leczenia odwykowego:

Placówki te realizują działania w zakresie terapii osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych.

Mieszkańcy Łowicza najczęściej korzystają z placówek:

PORADNIE:

- *Poradnia Leczenia Uzależnień w Łowiczu,*

ODDZIAŁY:

- *Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Zgierzu - Oddział Odwykowy.*

Miasto dofinansowuje programy opieki poszpitalnej (maratony sobotnio-niedzielne) dla osób z terenu miasta, uzależnionych od alkoholu, po odbyciu leczenia szpitalnego.

I. Zadania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
1.1	Dofinansowanie programów opieki poszpitalnej (maratonów sobotnio - niedzielnych) dla osób uzależnionych od alkoholu po odbyciu leczenia szpitalnego	- liczba placówek objętych dofinansowaniem, - liczba osób uczestniczących w działaniach terapeutycznych	cały rok
1.2	Podejmowanie działań mających na celu udzielanie porad i konsultacji osobom uzależnionym, zagrożonym narkomanią, ich rodzinom i innym poprzez prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia	- liczba udzielonych porad i konsultacji, - liczba zgłaszających się osób	cały rok
1.3	Inicjowanie specjalistycznych działań oraz miejsc pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin	- liczba udzielonych porad i konsultacji, - liczba zgłaszających się osób	cały rok
1.4	Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, udział w konferencjach ogólnopolskich i regionalnych	- liczba szkoleń, - liczba osób objętych programami szkoleniowymi	cały rok
1.5	Finansowanie wniosków i opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wniesionych do sądu w sprawie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	- liczba skierowanych wniosków do sądu	cały rok

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problem narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
2.1	Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy dla rodzin w związku z występowaniem przemocy w rodzinie	- liczba udzielonych porad i konsultacji, - liczba zgłaszających się osób	cały rok
2.2	Realizacja zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików	- liczba osób uczestniczących w działaniach terapeutycznych - liczba przeprowadzonych spotkań w ramach realizacji programu	cały rok
2.3	Organizowanie szkoleń zwiększających kompetencje służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba sfinansowanych szkoleń, - liczba przeszkolonych osób	cały rok
2.4	Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat miejsc i możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym	- spis instytucji, ilość materiałów informacyjnych	cały rok
2.5	Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	- liczba wspartych placówek, - liczba uczestników zajęć opiekuńczo-wychowawczych	cały rok

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
3.1	Organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych zapobiegających uzależnieniom, adresowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży, na terenie szkół i innych placówek opiekuńczo - wychowawczych	- liczba przeprowadzonych programów, - liczba uczestników programów	cały rok
3.2	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży	- liczba wspartych organizacji, - liczba uczestników zajęć sportowo -rekreacyjnych	cały rok
3.3	Tworzenie dodatkowych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji	- liczba podmiotów objętych działaniem; - liczba uczestników	w okresie ferii zimowych i wakacji
3.4	Podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii adresowanych do rodziców	- liczba podmiotów objętych działaniem, - liczba osób objętych działaniem	cały rok
3.5	Prowadzenie działalności profilaktycznej w stosunku do dzieci i młodzieży (m.in. konkursów, imprez integracyjnych, happeningów, koncertów i innych)	- liczba zorganizowanych wydarzeń, - liczba uczestników	cały rok

3.6	Prowadzenie edukacji publicznej za pośrednictwem środków masowego przekazu oraz organizowanie lokalnych kampanii, akcji profilaktycznych oraz udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii	- liczba wydarzeń	cały rok
3.7	Zakup wydawnictw, prasy i innych materiałów edukacyjnych oraz opracowywanie i wykonywanie materiałów służących oddziaływaniom profilaktycznym z zakresu miejskiego programu	- liczba zakupionych materiałów edukacyjnych	cały rok
3.8	Organizowanie, współorganizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów i konferencji, podnoszących poziom wiedzy, kwalifikacji i umiejętności osób realizujących zadania profilaktyczne oraz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba dofinansowanych szkoleń, - liczba przeszkolonych osób	cały rok
3.9	Rozszerzenie oferty z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez: doposażenie placów zabaw	- wydatkowane środki finansowe	cały rok

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego				
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Realizator	Termin
4.1	Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Miejską Komisję	- liczba przeprowadzonych kontroli	MKRPA	cały rok

	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			
4.2	Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	- liczba interwencji	MKRPA	cały rok
4.3	Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego	- liczba złożonych wniosków	MKRPA	cały rok

5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
5.1.	Współpraca i wsparcie działań instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii	- liczba podmiotów objętych działaniem, - wysokość wsparcia finansowego	cały rok
5.2	Promocja zdrowego, trzeźwego stylu życia poprzez organizację Łowickiego Biegu Trzeźwości	- liczba uczestników	maj - czerwiec
5.3	Prowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz ponoszenie wydatków związanych z działalnością Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- ilość wniosków skierowanych do MKRPA - ilość odbytych rozmów z osobami skierowanymi do MKRPA - ilość odbytych rozmów z członkami rodzin	cały rok
5.4	Współpraca z instytucjami: szkołami podstawowymi i średnimi, Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym w Zgierzu, Sądem Rejonowym w Łowiczu, Komendą Powiatową Policji, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łowiczu,	- liczba współpracujących instytucji i organizacji	cały rok

	Poradnią Leczenia Uzależnień, Polskim Czerwonym Krzyżem, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, Ogólnopolskim Pogotowiem dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszeniami działającymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innymi instytucjami		
--	--	--	--

6. Wspomaganie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
6.1	W przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej przewiduje się udzielenie wsparcia finansowego	- wysokość wsparcia finansowego	cały rok

7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego			
Nr zadania	Opis	Wskaźniki	Termin
7.1	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom	- wysokość środków finansowych, - liczba kontraktów socjalnych	cały rok

II. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie stanu realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii odbywać się będzie poprzez:

1. Zbieranie i analizę danych statystycznych i dokumentacji z instytucji działających na terenie miasta.
2. Wymianę informacji między instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
3. Analizę sprawozdań z realizacji programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych w szkołach i innych placówkach.

4. Monitoring i ewaluację zapisów programu, polegających na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian.
5. Roczne sprawozdanie z realizacji programu.

III. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za udział w pracach Komisji członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie w następujących wysokościach brutto:
 - a) Przewodniczący - 37% minimalnego wynagrodzenia;
 - b) Wiceprzewodniczący – 34% i Sekretarz – 37% minimalnego wynagrodzenia;
 - c) Członkowie Komisji – 27% minimalnego wynagrodzenia.
2. Przez minimalne wynagrodzenie, o jakim mowa wyżej, rozumie się wynagrodzenie określone na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2017 r. poz. 847), obowiązujące w dniu 1 stycznia 2018 r.
3. Każda nieobecność członka Komisji w posiedzeniu, zgodnie z przyjętym planem pracy Komisji, powoduje obniżenie wynagrodzenia o 30% jego wysokości brutto za dany miesiąc.
4. Wynagrodzenie za dany miesiąc obliczane na podstawie list obecności jest wypłacane do 10-go dnia następnego miesiąca.

IV. Finansowanie i realizacja programu

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok, w tym pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2018 roku ujęto w Budżecie Miasta Łowicza w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, Rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi, zaplanowano kwotę: 630.000,00 złotych (*słownie: sześćset trzydzieści tysięcy złotych*) oraz Rozdział 85153 – Zwalczenie narkomanii, zaplanowano kwotę: 50.000,00 złotych (*słownie: pięćdziesiąt tysięcy złotych*).
3. Jednostką wskazaną do realizacji i koordynacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu; w zakresie inwestycji określonych w programie - Wydział Inwestycji i Remontów oraz w zakresie realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych – Biuro ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych, a w zakresie pomocy socjalnej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu.
4. Określone zadania programu mogą być zlecane osobom fizycznym, instytucjom, organizacjom pozarządowym na podstawie zawieranych umów cywilno-prawnych bądź zlecane w formie dofinansowania realizacji zadań własnych Gminy (konkursy ofert dla organizacji pozarządowych) lub też w drodze zawartych porozumień między Urzędem Miejskim a konkretnymi instytucjami.